

Olje- og energidepartementet
postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Vår dato 16.11.2012
Deres dato 18.09.2012
Vår referanse HOW
Deres referanse 12/1492-

Høring – endringer i energiloven - Utlandsforbindelser

Energiloven bør legge til rette for fleksibilitet i valg av løsninger, slik at de beste prosjektene for nye mellomlandsforbindelser utvikles og gjennomføres. Da bør det ikke etableres unødvendige og uproporsjonale begrensninger på hvem som kan utvikle og eie slike prosjekter. Eierskapsbegrensninger for utlandsforbindelser er heller ikke nødvendig for å implementere EUs tredje energimarkedspakke i norsk rett, eller hensiktsmessig i forhold til å legge til rette for en samfunnsmessig rasjonell utvikling av utlandsforbindelser.

Vi viser til Olje- og energidepartementet, OED, høringsnotat av 18. september 2012 med foreslåtte endringer i energiloven § 4-2 om innførsel og utførsel av energi. Høringsfrist er satt til 16.11.2012. Lovendringsforslaget er begrunnet ut i fra kravet om å oppfylle EU/EØS-rettslige forpliktelser.

Utlandsforbindelsene – særlig likestrømskablene - er svært viktige for forsynings sikkerheten og verdiskapingen i den norske kraftbransjen. Våre fleksible vannkraftverk og store magasinkapasitet er unike i europeisk sammenheng og representerer en vesentlig faktor i det fornybare europeiske kraftsystemet. Vi er derfor avhengige av at rammebetingelsene for utvikling av nye forbindelser til utlandet legger til rette for ulike initiativ og engasjement.

Energis Norges kommentarer til OEDs lovendringsforslag

Opphevelse av konsesjonsplikt for grenseoverskridende kraftsalg og tilrettelegging for slik handel er i samsvar med EU/EØS-retten og ansees som nødvendig for å oppfylle Norges EU/EØS rettslige forpliktelser. Energi Norge støtter derfor denne delen av endringsforslaget.

Forslaget om eierskapsbegrensninger for utlandsforbindelser er etter vårt syn ikke nødvendig for å implementere EUs tredje energimarkedspakke i norsk rett. Den foreslåtte endringen er heller ikke en stadfesting av gjeldende rett, snarere et forslag til ny rett. Endringene vil ha direkte økonomiske konsekvenser for aktører som har engasjert seg i kabelprosjekter, og vil skape unødvendige og uheldige begrensninger i forhold til fremtidig utvikling av utlandsforbindelser. Forslaget vil kunne gi uheldige konsekvenser for den fremtidige verdiskapingen fra norsk kraftproduksjon. Vi etterlyser derfor en grundig konsekvensutredning av de administrative, økonomiske og investeringsmessige konsekvensene av forslaget.

Norske energiselskaper har både direkte og indirekte hatt en positiv rolle i forhold til de kabelforbindelsene som allerede er utviklet. For eksisterende kabelprosjekter som er initiert av andre enn Statnett, vil lovforslaget innebære at prosjektene må kanselleres med mindre Statnett bringes inn som samarbeidspartner med en bestemmende innflytelse over eierskapet. Dette vil ha

åpenbare konsekvenser for verdien av eksisterende kommersielle prosjekter og vil med all sannsynlighet stoppe slike initiativ i fremtiden.

Behovet for fleksibel produksjon i Storbritannia og Kontinentet vokser raskt, og EU har et stort fokus på å legge til rette for økt utveksling av balanse- og reservetjenester mellom ulike land, herunder Norge, gjennom en dypere integrasjon av markedene og infrastrukturutvikling.

Fremtidige kabelprosjekter vil kunne åpne for økende grad av utveksling av balansekraft, reservekraft og systemtjenester. Dette er produkter som er tett knyttet til kommersielle aktører i kraftmarkedet, og kabelprosjekter kan potensielt inngå i en bred portefølje av investeringer for verdiskaping basert på norske regulerbare vannkraftressurser.

I viktige partnerland for kabler fra Norge synes regulatorene å foretrekke at kabler utvikles av frittstående selskaper med en kommersiell målsetting framfor rene TSO-løsninger. Da er det etter vårt syn viktig at norske myndigheter ikke sementerer og monopoliserer løsninger, men opprettholder og videreutvikler muligheten for alternative løsninger.

Tilkoplingen av store likestrømsenheter har andre konsekvenser for nettet enn tilkopling av vekselstrømsenheter, og fortjener større oppmerksomhet i reguleringen. EU-lovgivningen på dette området skiller også mellom veksel- og likestrømsforbindelser. Dette kan være et hensiktsmessig skille også i nasjonal lovgivning. Fokus må være på likestrømsforbindelser med utlandet.

Selv om hovedregelen i dagens EU-forordning for grensehandel (Reg. 714/2009) hvor kabler ansees som en integrert del av nettet, er det i toneangivende land utviklet en praksis der bruk av EUs unntaksregel er foretrukket. I Storbritannia er det forbudt for National Grid å eie utlandskabler direkte. Kabler må settes opp som kommersielle prosjekter som betaler nett-tariffer til National Grid. Den tyske regulatoren Bundesnetzagentur foretrekker også at utlandskabler er organisert som kommersielle prosjekter. Begrunnelsen er at slike prosjekter økonomisk innebærer en risiko som man ikke ønsker skal overføres på fellesskapet. Kabelprosjekter som møter ulike regulatoriske løsninger blir ubalanserte og byrdene blir skjevt fordelt mellom land om man ikke har den samme kommersielle logikken i begge endene av kabelen.

I EUs arbeid med å legge til rette for økt markedsintegrasjon og sikre integrering av ny fornybar kraftproduksjon, er investeringer i nett og utlandsforbindelser et sentralt tema. Denne utfordringen søkes adressert bl.a. gjennom EUs infrastrukturpakke. Her åpnes det eksplisitt for at ikke-TSO eide prosjekter kan tas inn som prioriterte prosjekter eller prosjekter av felles interesse, "Project of Common Interest". For å imøtekomme en slik utvikling og bidra til at flere prosjekter utvikles raskere, er det viktig at norske myndigheter opprettholder og videreutvikler muligheten for alternative modeller.

Energiloven bør legge til rette for fleksibilitet i valg av løsninger, herunder at utlandskabler også kan bygges ut og finansieres av frittstående selskaper med blandet eierskap. Slike løsninger vil ikke svekke systemansvarliges styringsmulighet i driften eller utelukke at Statnett som netteier kan delta i prosjekter med betydning for forsyningssikkerheten. Energi Norge deler derfor ikke vurderingen av at koblingen mellom systemansvar og eierskap begrunner sterkere eierskapsbegrensninger. Flere mulige eiere vil kunne bidra til kostnadseffektiv utbygging og optimal drift av slike forbindelser.

Energi Norges forslag til justering av lovendringsforslaget

Energi Norge foreslår følgende endringer i § 4-2 første ledd i den foreslåtte lovteksten:

For å eie eller drive utenlandsforbindelser som er omfattet av § 3-1 kreves særskilt konsesjon fra departementet. Konsesjon kan bare gis til ~~den systemansvarlige etter § 6-1 eller~~ til foretak som har tilstrekkelig kompetanse og finansiell kapasitet til å gjennomføre prosjektet. ~~hvor den systemansvarlige etter § 6-1 har bestemmende innflytelse.~~ I vurderingen av om konsesjon bør

gis skal det legges vekt på prosjektets samfunnsøkonomisk lønnsomhet, ~~forholdet til evt. konkurrerende prosjekter og transparente og ikke-diskriminerende forhold forøvrig.~~

§ 4-2 3. ledd, første og andre setning foreslås strøket i det vi oppfatter bestemmelsene som lite hensiktsmessig. Informasjonskrav knyttet til endringer i prosjektene oppfatter vi imidlertid som fornuftige.

~~Aktører som planlegger etablering av ny utenlandsforbindelse skal snarest mulig informere departementet. Departementet kan kreve informasjon fra enhver aktør med slike planer. Ved endringer av prosjektets karakter i forhold til opplysninger gitt i forkant av eller under forbindelse med konsesjonsbehandlingen, herunder hvis det inngås nye avtaler, skal departementet underrettes.~~

§ 4-2 4. ledd vil med foreslåtte endringer i 1. ledd ikke være nødvendig.

Vennlig hilsen

Energi Norge

Einar Westre

Direktør nett og marked

Hans Olav Ween

Næringspolitisk rådgiver - kraftsystem

